

УДК: 634

НАРОДЖЕНИЙ КАРПАТАМИ ПОКЛИК ЖИТТЯ – БЕРЕГТИ ПРИРОДУ (ДО 60-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА ПОПОВИЧА С. Ю.)

Якубенко Б.С., Григорюк І.П., Устименко П.М., Фельбаба-Клушина Л.М.

Народжений Карпатами поклик життя – берегти природу (до 60-річчя з дня народження професора Поповича С.Ю.). - Якубенко Б.С., Григорюк І.П., Устименко П.М., Фельбаба-Клушина Л.М. - Сергій Юрійович Попович – відомий український вчений-біолог. За 40 років невтомної праці на ниві науки він зробив вагомий внесок у теоретичну та прикладну геоботаніку, екологію, фітоценологію й заповідну справу. У статті висвітлено основні етапи становлення його як вченого, представлено його основні наукові здобутки та результати їх втілення у практику.

Ключові слова: С.Ю. Попович, вчений-біолог, геоботаніка, фітоценологія, екологія, охорона природи.

The calling of life born in the Carpathians - to preserve of nature (to the 60th anniversary from the Birth of the Professor S.Y. Popovich). - Jakubenko B.J., Hryhoriuk I.P., Ustymenko P.M., Fel'baba-Klushyna L.M. - S. Yu. Popovych is a well-known Ukrainian scientist-biologist. During 40 years of tireless work in the field of science, he made a significant contribution to the theoretical and applied geobotanics, ecology, phytocoenology and conservation of nature. The article describes the main stages of formation his as a scientist and presents his main scientific achievements, and the results of their implementation into practice.

Key worlds: S.Yu. Popovich, scientist-biologist, geobotanics, phytocoenology, ecology, conservation of nature.

Наприкінці лютого (28) 2018 р. виповнюється 60 років з дня народження відомого вченого ботаніка та геосозолога, доктора біологічних наук, професора, завідувача кафедри декоративного садівництва та фітодизайну Національного університету біоресурсів і природокористування України Поповича Сергія Юрійовича.

Майбутній учений народився в мальовничому селі Негровець Міжгірського району Закарпатської області, яке нині входить до складу території національного природного парку «Синевир». Після закінчення середньої школи в 1975 р. він вступив на біологічний факультет Ужгородського державного університету. В подальшому спеціалізувався на кафедрі ботаніки, де її завідувач, професор В.І. Комендар розкрив хист і захоплення юного дослідника до гірських боліт Українських Карпат, які стали об'єктом його першої наукової праці – дипломної роботи «Болота Закарпатської області», котру успішно підготував й захистив під керівництвом відомого болотознавця з Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного АН УРСР, професора Т.Л. Андрієнко.

За роки навчання в університеті очолював факультетський кореспондентський пункт, відвідував факультатив журналістики, що згодом йому дуже допомогло в майбутній науковій роботі.

Непересічна особистість відомого вченого і талановитого педагога, академіка й професора, доктора біологічних наук В.І. Комендара відіграла в житті багатьох колег-ботаніків визначальну роль.

Особисто у творчому житті ювіляра він став, без перебільшення, історичною постаттю, котра прищепила любов до науки й охорони довкілля та визначила шлях у безмежний світ пізнання карпатської природи. Його першим учителем була невтомна праця, що пробудила в ньому зацікавленість до багатства краю і різноманіття рослин, на які надзвичайно щедра Закарпатська земля.

С.Ю. Попович закінчив Ужгородський державний університет у 1980 р. за спеціальністю “біологія”, йому було присвоєно кваліфікацію біолог-викладач біології та хімії. Улітку в польових навчальних таборах він закріпив знання з військової підготовки і паралельно здавав вступні іспити до аспірантури. Без відпустки приступив працювати вчителем біології Новоселицької середньої школи Міжгірського району Закарпатської області і в цьому ж році був зарахований до аспірантури Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного АН УРСР (відділ геоботаніки та палеоботаніки) на денну форму навчання.

У 1983 р. успішно закінчив аспірантуру і достроково захистив дисертаційну роботу на тему “Екзогенні зміни рослинного покриву Поліського державного заповідника і шляхи його оптимізації” на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук за спеціальністю “ботаніка” на засіданні спеціалізованої вченої ради у Центральному республіканському ботанічному саду АН УРСР.

З 1983 по 1994 рр. працював на посадах молодшого, наукового та старшого наукового співробітника Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. За цей час здійснив експедиційні дослідження в межах України – на Полісся, Донецький кряж, Середньоросійську височину, Азовську низовину, Гірський Крим, Українські Карпати, а також у Карелію, на Кольський півострів. Він дослідив флору і рослинність десятків природно-заповідних територій різних регіонів України та розробив схеми їхнього функціонального зонування, а для Лісостепу, Українських Карпат та Західного Полісся, разом з колегами, розробив картосхеми регіональних екомереж. У співавторстві зі своїми вчителями Ю.Р. Шелягом-Сосонком і Т.Л. Андрієнко у 1986 р. опублікував першу монографію про рослинний світ Поліського державного заповідника.

З 1994 р. С.Ю. Поповича запрошують на роботу до Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, де він працював у Державній екологічній інспекції, Головному управлінні національних природних парків і заповідної справи, Державній службі заповідної справи, в яких очолював відповідний відділ з питань науки та екологічної освіти. Як важко не було на цій роботі, однак, він завжди залишався принциповим поборником законності, не з позицій номенклатурного працівника, а людини – справжнього вченого, розуміючого цінність збереження живої природи, й ніколи не зраджував своєму гуманістичному світогляду.

У 1998 р. С.Ю. Попович захистив першу на той час в новітньому контексті дисертаційну роботу на тему “Созологічний аналіз лісової рослинності України (теоретичні засади, методологія, прикладні аспекти)” на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю “ботаніка” на засіданні спеціалізованої вченої ради в Никітському ботанічному саду УААН (м. Ялта). Його науковим консультантом був знаний у світі геоботанік, доктор біологічних наук, професор, академік АН УРСР, завідувач відділу геоботаніки та палеоботаніки Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного АН УРСР Ю.Р. Шеляг-Сосонко, який і визначив його науковий шлях.

З 2002 р. його запрошують працювати на повний посадовий оклад у Національний аграрний університет Кабінету Міністрів України, де він обіймав посади професора кафедри дендрології та лісової селекції (2001–2003 рр.) та її завідувача (2003–2005 рр.), завідувача кафедри декоративного садівництва та фітодизайну (з 2005 р. і донині), за сумісництвом директора навчально-наукового центру декоративного садівництва та ландшафтної архітектури (2003–2005 рр.).

У 2007 р. С.Ю. Поповичу присвоєно вчене звання професора, тоді ж опублікував перший навчальний посібник «Природно-заповідна справа». Він збагатив науку працями першорядного значення, самостійно і в співавторстві опублікував 205 наукових праць, поміж них 20 монографій, підручник “Геоботаніка: тлумачний словник” (два видання), “Геоботаніка: методичні аспекти досліджень”, «Заповідне лісознавство», «Заповідне паркознавство», конспект лекцій та лабораторний практикум з основ екології та охорони природи.

Професор С.Ю. Попович талановитий організатор науки і педагог, лекції якого відзначаються змістовністю, насичені новітніми досягненнями науки, живим викладом матеріалу. Під його керівництвом підготовлено ціле сузір’я висококваліфікованих фахівців нової генерації для потреб лісового і садово-паркового господарства України, зокрема 5 кандидатів біологічних наук.

Ювіляр за 40 років активної творчої праці став відомим фахівцем у таких наукових напрямках як загальна геоботаніка, лісова фітоценологія і екологія, болотознавство, лукознавство, заповідна геосозологія й фітосозологія, заповідне лісознавство, заповідне паркознавство, теорія та практика природно-заповідної справи. Він відомий у науці експерт, на рахунок якого близько десяти проектів від органів державної влади, опонував 21 кандидатську і п’ять докторських дисертацій, прорецензував 40 монографій, був членом двох наукових комітетів, які супроводжували виконання Україною проектів Глобального Екологічного Фонду щодо збереження біотичного різноманіття Карпат та дельти Дунаю.

Ми знаємо Сергія Юрійовича як наполегливого, працелюбного і знаного вченого з притаманними йому постійним прагненням

діяльності, невичерпним запасом енергії та творчих задумів. Свої знання і набутий науковий досвід він по крупинці передає молоді, підтримує її творчу ініціативу. Заслужують на повагу прекрасні людські і професійні якості Сергія Юрійовича як високий професіоналізм, ерудиція, сприйняття нового, принциповість, вимогливість, доброзичливість, вірність служінню Україні та науці. Ювіляр закоханий у природу, надзвичайно любить чарівні українські пісні і вишиті рушники та мандрувати по заповідним

місцям України. Нині він сповнений творчих сил й задумів, новаторських ідей та планів.

Сердечно вітаємо Сергія Юрійовича зі славним ювілеєм, бажаємо йому міцного здоров'я, нескінченної життєвої енергії, довголіття, щастя родині, здійснення творчих задумів на благо народу України. Нехай зерна праці і таланту надають йому сили, злету, збагачують духовно та зміцнюють фізично на многії літа.

Отримано: 13 грудня 2017 р.

Прийнято до друку: 20 грудня 2017 р.